

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Öğretmen

Bilgilendirme Kılavuzu

Ankara 2015

Öğretmen

Bilgilendirme Kılavuzu

Değerli meslektaşlarım,

Sınavlara hazırlanan öğrencilerin desteklenmesi kadar, eğitimcilerin ve ailelerin güçlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Sınavlarda öğrenci başarısının artırılmasına yönelik rehberlik hizmetleri kapsamında Bakanlığımız tarafından öğrenci, öğretmen ve velilerle yönelik çok sayıda çalışma gerçekleştirilmektedir.

Bilindiği üzere sınavlarda başarıyı sağlayan birden fazla faktör bulunmaktadır. Öğrencinin sınavlara akademik olarak hazır olması kadar psikolojik olarak da kendisini sınava hazır hissetmesi başarılı olması için önemli bir koşuldur.

Okul Rehberlik Servislerine gelen çok sayıda öğrenci sınavlara çalışmalarına rağmen sınav öncesinde ve esnasındaki kaygılarından dolayı başarılı bir sonuç alamadıklarını ifade ederek yardım istemektedir. Sınav sistemi, sınav kaygısı ve verimli ders çalışma yöntemleri konularında hazırlanmış bu kılavuz, hayatta karşılıklarına çıkacak sınavlarda başarı sağlayarak sağlıklı birer birey olmalarını arzu ettiğimiz öğrencilerimize nasıl yardım edebileceğinize dair önemli bir kaynaktır.

Bu kılavuza ek olarak yapılacak eğitimlerle; öğrencileri ve velileri sınav süreçlerine ilişkin bilgilendirme, sınav öncesi ve sonrası destek, sınavlara hazırlanma ve verimli ders çalışma, sınav kaygısı ile baş etme yolları, tercih danışmalığı, ailenin çocuğa yaklaşımı, aileler tarafından sınavlara yüklenen anlam, ebeveyn tutumları, öğretmenlerin ortak sınavlarda rolleri, öğrencilere yaklaşımları, sınav süresince yapılması gerekenler vb. konularda bilgilendirme yapılarak bu hizmetlerin sunumunda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin verimliliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

Değerli öğretmenlerimizden gelecek katkı ve önerilerle daha da zenginleşeceğini düşündüğüm bu kılavuzun hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum, yararlı olmasını diliyorum.

Nabi AVCI

Milli Eğitim Bakanı

SINAVLAR VE ÖĞRETMENLER

Öğrenciler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda öğretmenleri ve arkadaşları ile geçirmektedir. Dolayısıyla, öğretmen-öğrenci ilişkisinin diğer ilişki türlerine göre eğitimin niteliği ve öğrencilerin akademik başarıları üzerinde daha büyük bir etki yarattığı bilinen bir gerçektir.

Öğretmenler, çocukların gelişiminde büyük öneme sahiptirler. İyi bir öğretmene sahip olmak çocukların kendine güvenlerini, öğrenme becerilerini artırabilmektedir.

Okulda öğretmenler ve öğrenciler arasında karşılık güven-değer-diyaloga dayalı bir ilişki kurmak önemlidir. Öğrenci ve öğretmenin beklentilerinin açıkça ifade edilmesi etkili öğrenci-öğretmen ilişkisinin temelini oluşturmaktadır.

Okulda Uygun Öğrenme Ortamının Oluşturulması İçin;

Öğretmenin öğrenciye zevk vermesine yardımcı olmalıdır. Başardığını hisseden öğrencilerin derse katılımı artacaktır.

Öğrencinin ne anladığını ve ne kadar anladığını tespit etmek için öğrenciyi de katarak ders başı ve ders sonu tekrarları yapmalıyız.

Dersi vurgusuz bir ses tonu ile anlatmak öğrenmeye sıradanlık katar. Ses tonunuz, sınıf içi hareket etmeniz öğrencinin dikkatini artırabilir.

Öğretmenlik öğrenciyi tanımak ile başlar. Her öğrencinin kendine özgü öğrenme stili vardır. Bu öğrenme stillerinin öğrenciye fark ettirilmesi öğretmenin görevleri arasındadır.

Öğrencilerin zihinlerinde merak duygusu oluşturalım. Böylece onlar derse katılmak gereğini hissedeceklerdir.

Niçin, Nasıl, Ne kadar öğrendiklerimizi nerelerde kullanabiliriz? sorularının cevaplarını bulabilecekleri yol haritaları oluşturmalyız.

Öğretmenlere Öneriler

- ▶ Öğrencilerimizi sadece sınavlara hazırlamak yerine öncelikle onlara öğrenmeyi sevdirelim.
- ▶ Öğrencilerimize “Yapma, dur.” Demek yerine öğrencinin olumsuz davranışlarının sonuçlarını açıklayalım.
- ▶ Öğrencimizde gördüğümüz olumsuz davranışları okul içinde tekrar tekrar anlatıp öğrencimize yönelik bir önyargı oluşturmamalıyız.
- ▶ Öğrencilerimizi ayrı ayrı tanıyarak onları farklı sosyo-ekonomik ve kültürel dünyalardan gelen farklı potansiyele sahip, bağımsız bireyler olarak kabul edelim. Değerlendirmelerimizi bu ölçüye göre yaptığımız takdirde “kıyaslama” yanılığımıza düşmeyiz.
- ▶ Öğrencilerimizin önemli duygusal ve sosyal sorunlarını fark ettiğimizde ailesiyle görüşerek uzman yardımı almasına teşvik edelim.
- ▶ Öncelikle davranış bozukluğu veya uyum sorunu gösteren öğrencilerimizin sorunları ile meşgul olalım. Ancak bu takdirde sınıfımızda başarılı bir öğrenme ortamı oluşturabiliriz.
- ▶ Sınıf ortamında öğrencilerimizin ilgisini olumlu davranışa yönlendirelim, önce biz model olalım.
- ▶ Öğrencilerimize yönelttiğimiz beklenti düzeylerimizin farklı olmamasını, çeşitli etkenlere bağlı olarak değişik yaklaşımda bulunmamaya özen gösterelim. Şunu bilelim ki sözlü olmasa da beden dilimizle tüm davranışlarımız öğrencilerin tamamı tarafından dikkatle izlenmekte ve değerlendirilmektedir.
- ▶ Başarısı düşük çocuklara yardımın en önemli öğelerinden biri başarı tecrübeleri yaratılarak güvenini güçlendirmektir. Öğrencimize bu kapsamda başarabileceği görev ve sorumluluklar verelim. Örneğin; sınıf gazetesi, müzik kulübü başkanlığı
- ▶ Başarısı düşük öğrencilerin başarabileceği bir konu ya da etkinlik bulalım. Başarması ve arkadaşları ile paylaşması için onu destekleyelim. Başarıldıktan sonra da övgü ve takdiri ihmal etmeyelim. Burada önemli olan çocuğa başarının tadını aldırmaaktır. Başarılmış eylem bireyi yeni başarılar için motive eder. Bunun için de ilk adımın atılması gerekir.
- ▶ Başarısı düşük öğrenciyi sınıf içinde aşağılamak ve dışlamak, onu hiçbir şekilde başarıya yöneltmez. Tam tersine başarısızlık kaygısının pekişmesini sağlar.
- ▶ Her dersin hangi tür çalışma tekniği gerektirdiğini en iyi kendi branş

öğretmenleri bilir. Bu nedenle, kendi branşımıza ait çalışma yöntemlerini öğrencilerimizle paylaşalım.

- ▶ Öğrencilerimize sevgi ve saygı gösterelim, önce kendi önyargılarımızın farkında olalım.

SINAVDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- ▶ Sınav esnasında diğer gözetmen arkadaşımızla fısıldaşma dâhil ses çıkarmamaya ve farklı şeylerle uğraşmamaya (kitap okumak, sınıf içinde sürekli tur atmak ya da sınav olan öğrencinin başında gereğinden fazla durmak, telefonda oyun oynamak vb.) dikkat edelim.
- ▶ Sınav sırasında öğrencilerle sınav soruları hakkında her türlü diyalogdan kaçınalım.
- ▶ Sınav sırasında öğrencilerin dikkatlerinin dağılmaması için kılık ve kıyafetimize (ses çıkaran ayakkabı ve takılar, ağır kokulu parfümler vb.) özen gösterelim.
- ▶ Dört farklı tür soru kitapçığını sınıf düzeni içerisinde bire bir temas etmeyecek, yan yana ve arka arkaya gelmeyecek şekilde dağıtalım
- ▶ Öğrencilerin cevap kağıdındaki imza bölümünü imzalaması ve kitapçık türünü işaretlemeleri konusunda uyarıları yapalım.
- ▶ Sınav sırasında oluşabilecek her hangi bir gürültüyü yedek gözetmenler yardımı ile en aza indirelim.
- ▶ Sınıfın sıra dağılımına göre S düzeninde olmasına ve öğrencilerin salon aday yoklama listesindeki sıraya göre yerleşmesine dikkat edelim.
- ▶ Öğrencilerin değerlendirilmelerinin objektif bir biçimde yapılabilmesi için sınav esnasında adil davranalım. Aynı durumda çocuğumuz, yakınımız, kardeşimiz olabilme ihtimalini göz önünde bulunduralım.
- ▶ Her bir ders yazılısı başladıktan sonra ilk 20 dakika ve son 5 dakika süresince öğrencilerin sınıflarından çıkmasının yasak olduğu, ilk 20 dakika tamamlandıktan sonra sınavı tamamlayan öğrencinin sınıftan çıkabileceğini hatırlatalım.
- ▶ Sınav başlamadan 1 saat önce sınav yerinde hazır bulunalım.

ORTAK SINAVLAR HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Sınavlar öğrencilerin bir üst eğitim kurumuna geçişte ya da okuldaki başarı düzeylerinin ölçülmesinde kullanılan bir yöntemdir.

2013 - 2014 eğitim - öğretim yılında Bakanlığımız Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sisteminde güncellemeye gitmiş ve ülke genelinde 2014 yılında ortak sınavlar uygulaması hayata geçirilmiştir.

Sınavlardan birincisi Din kültürü ve Ahlak Bilgisi ile İnkılap Tarihi derslerini kapsar. İkinci sınavlar ise Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji ve Yabancı Dil derslerinden oluşmaktadır. Sınavda çıkan sorular her dersin sınav tarihine kadar geçen süredeki müfredat kazanımlarını içermektedir.

Öğrenciler sınıf öğrenci yoklama listesinde belirtilen **sınıf ve sıra numarasında oturacaktır**. Gerekliğinde öğrencinin yerini değiştirme yetkisi sınıflarda bulunan öğretmenlere ait olacaktır. Öğrenciler sıralarında **tekli oturma düzeninde** ortak sınava gireceklerdir ve sınavların yapılacağı sınıflarda **2 öğretmen** bulunacaktır.

Sınavda;

- ▶ 20 soru; 40 dakika; 30 dakika mola verilecektir.
- ▶ A, B, C, D şeklinde 4 kitapçık türü kullanılacaktır
- ▶ Yanlış cevaplar, doğru cevapları etkilememektedir.
- ▶ İlk 20 dakika ve son 5 dakika sınav salonundan çıkma izni olmayacaktır.
- ▶ Sınav başladıktan sonra ilk 15 dakika içinde sınav salonuna girilebilecek ancak ek süre verilmeyecek.

Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji için katsayı 4, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi için katsayı 2 olacaktır.

Bu demektir ki; her sorunun puanı aynı olmasına rağmen katsayı farklıdır. Bu sebepten Türkçe, Matematik ve Fen ve Teknoloji dersi için doğru sayısının diğer derslerden fazla olması daha yüksek bir Yerleştirme Puanı alınması demektir.

SINAV KAYGISI

Sınavlarda bazen öğrencilerimizin aşırı kaygılı olduklarını gözleriz. Bu duruma sınav kaygısı diyoruz. Sınav ortamında; öğrenciler, hızlı kalp atışları, terleme, üşüme, kızarma, sararma, mide bulantıları, sinirlilik, gerginlik gibi belirtileri gösterebilir.

Sınav kaygısı; öğrenilen bilginin sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olur, başarının düşmesine yol açar.

Sınav Kaygısı için uzman desteği ile öğrencilerin bu kaygı ile baş etme yolları güçlendirilir.

OLUMSUZ DÜŞÜNCELERLE BAŞA ÇIKMAK

Olumsuz Otomatik Düşünceler

- ▶ Sınava hazır değilim.
- ▶ Bu bilgiler çok gereksiz ve saçma. Nerede ve ne zaman kullanacağım ki?
- ▶ Sınavlar niye yapılıyor, ne gerek var?
- ▶ Bu bilgilere gelecekte benim işime yaramaz.
- ▶ Sınava hazırlanmak için gerekli zamanım yok ki!
- ▶ Bu konuları anlayamıyorum.
- ▶ Biliyorum, bu sınavda başarılı olamayacağım.
- ▶ Sınav kötü geçecek.
- ▶ Çok fazla konu var, hangi birine hazırlanayım?

Öğrencilerin sınav kaygısının oluşmasında etkisi olan **olumsuz otomatik düşünceler** bulunmaktadır. Öncelikle öğrencilerle bu düşüncelerin var olup olmadığını farkına varmalarını sağlayalım.

Öğrencilerin farkına vardığı olumsuz otomatik düşüncelerinin yerine yan tarafta yazılı olan **alternatif düşünceleri** koymaları kaygılarını azaltacaktır.

Alternatif Düşünceler

- ▶ Yapmam gereken nedir?
- ▶ Yapabildiğim en iyisini yapabilirim.
- ▶ Olabilecek en kötü şey ne?
- ▶ Dünyanın sonu değil, tafafisi var.
- ▶ Bunda başarısız olmam her zaman olacağı anlamına gelmez.
- ▶ Yeterli zamanım olmadığı doğru, ancak zamanımı en etkili şekilde nasıl kullanabilirim?
- ▶ Tüm kaynakları çalışmasam bile, önemli bölümlere öncelik vererek sınava hazırlanabilirim, hiç olmazsa bu bölümlerden puan kazanırım.
- ▶ Başarısız hayatımın önemli bir dönüm noktasını açacağı. Başarısız olmak tembel ve beceriksiz olduğumu göstermez. Daha fazla çalışmam gerektiği anlamına gelir.
- ▶ Zamanı kendi yararına kullanmak benim elimde.

Olumlu ve gerçekçi düşünceler oluşturmaya çalışın

Sonuç her ne olursa olsun ailen seni seviyor.

Bu sınavda başarılı olacaksınız.

Elinden geleni yapmalısın.

Kendi geleceğini şekillendirebilirsin.

Risk alabilirsin, kendine güven.

Yaşadığın her an kıymetli. bunun unutmamalısın.

Hedeflerini gerçekleştirmek için doğru yaştasın.

Bunun üstesinden gelebilirsin.

ÖĞRENCİYE “AFERİN” DEMENİN YOLLARI

“İYİ BİR ÖĞRETMEN OLMAYI SEÇİN”

İyi bir öğretmen;

- ▶ Öğrencisinin daima iyi özelliklerini görür.
- ▶ Eleştirmez ve kınamaz.
- ▶ Öğrencilerinden yetenekleri ölçüsünde şeyler bekler.
- ▶ Sorumluluk ve dürüstlikle çalışır.
- ▶ Dersini eğlenceli hale getirir.
- ▶ Öğrencilerin ihtiyaç ve isteklerini anlar.
- ▶ Doğru yaptıkları şeyleri söyler.
- ▶ Öğrenciyi öğrenme sürecine dahil eder.
- ▶ Dinlemek ve duymak için zaman ayırır.
- ▶ Geribildirim verir
- ▶ Küçük başarıları fark eder ve yüceltir.

ÖĞRETMEN VE AİLE İLİŞKİSİ

Aile içi uyumun, ailenin destekleyici yaklaşımının öğrenci başarısı üzerinde önemli etkileri vardır. Anne-baba ve öğretmenler elverişli bir öğrenme ortamı oluşturabilmek için ortak çaba göstermelidirler. Bu yüzden öğretmenler çocuğun aile ortamını iyi tanımalıdır, aile üyeleri ile etkili iletişim kurmalıdır. Okulda gerçekleştirilen etkinlikler, evde anne-baba tarafından desteklenmezse başarıya ulaşmak zordur. Genellikle öğretmen-veli görüşmelerinde

çocuğun akademik başarısı değerlendirilmekle birlik aslında çocuk tüm gelişim alanları dikkate alınarak değerlendirilmeli ve velilerin de bu gelişim alanlarını nasıl destekleyeceği konusunda onlara rehberlik edilmelidir.

Eleştiri İçin Bir Teknik: Sandviç Tekniği

Eleştirinizin kişiyle değil, davranışıyla ilgili olduğunu göstermek için olumlu eleştiri ile başlayıp, olumlu eleştiri ile bitirin.

Ali'nin birebir konuşurken futbol konusunda akıl yürütmelerini beğeniyorum.

Ders işlenirken farklı konulardan bahsetmesi dikkatimi dağıtıyor.

Bu konuyu Ali'yle birlikte konuşarak çözüme ulaştıracağımıza inanıyorum.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Beşevler MEB Kampüsü A Blok, ANKARA

Tel: 0312 212 76 17-18-19 (Daire Başkanlıkları)

Tel: 0312 212 76 14-15 (Genel Müdürlük Sekreterliği)

e-posta: oeer@meb.gov.tr • <http://orgm.meb.gov.tr>